

OuderenNU

NU moet de samenleving aan ouderen de zekerheid bieden van zorg, huisvesting, inkomen, veiligheid en vervoersdeelname

Een uitgave van het SP-Platform Ouderen, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam T (010) 243 55 55 F (010) 243 55 66 E ouderennu@sp.nl, voorjaar 2004

Foto: Jan Zandee

‘Oh God

Grote verpleeg- en verzorgingsenquête signaleert grove misstanden

hoe moet het als ik straks oud ben?!

Complimenten voor de inzet van het personeel, en heel veel signalen dat het fout gaat. Dat is de voorlopige opbrengst van de landelijke enquête die het SP-Ouderenplatform en comité *Zorg voor Iedereen* houden in verpleeg- en verzorgingshuizen in het hele land. De antwoorden liegen er niet om. *Dieren worden beter behandeld, concludeerde iemand kort en krachtig.*

Red de solidariteit! is het motto waaronder de enquête gehouden wordt. Juist de mensen die Nederland opgebouwd hebben en nauwelijks van de welvaart hebben kunnen profiteren, verdienen die solidariteit. Maar hij wordt in rap tempo afgebroken. Eigen verantwoordelijkheid, is het credo

van Balkenende. Hoezo, als je in je laatste levensfase zit en volledig afhankelijk bent van anderen?

De enquête richt zich niet alleen op de bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen, maar ook op hun familieleden en de werkers in de zorg. Voor het doornemen van de vragenlijst wordt de medewerking van de tehu-

zen gevraagd, en in veel gevallen verkregen. Bijvoorbeeld in Utrecht, waar de enquêteurs erg welkom waren in verpleeghuis Huis aan de Vecht. Coördinator Wijnland Tolk: ‘Na afloop besloot het personeel zelf de bewoners te enquêteren die niet aanwezig waren, en de enquête ook te verspreiden onder de andere medewerkers van de overkoepelende stichting.’

‘Iedereen zou zich de uitkomsten moeten aantrekken’

Zo’n achthonderd ingevulde formulieren zijn inmiddels binnen. Kevin Levie is druk bezig de gegevens te verwerken. ‘De antwoorden zijn aardig gelijk verdeeld tussen bewoners en familieleden aan de ene kant, en werkers en vrijwilligers aan de andere kant. Het beeld dat uit de formulieren naar voren komt, is heel duidelijk. Bewoners en familieleden wijzen op de grote inzet van het personeel, maar concluderen dat de zorg desondanks achteruit gaat. Werkers hebben het vooral over de zorg die ze graag

willen geven, maar waarvoor ze de tijd niet hebben. En de leidinggevenden stellen over het algemeen dat het wel meevalt.’ Gevraagd werd ook naar suggesties voor verbetering. Levie: ‘Naast algemene A

Burger krijgt vrije keuze energieleverancier

de grijze roodstaart

‘Ja, maar eentje die duidelijke rekeningen stuurt, de telefoon opneemt en informatie geeft, zit er niet tussen’

‘Oh God hoe moet het als ik straks oud ben?!’

opmerkingen als *stoppen met bezuinigen en meer geld en personeel*, zijn ook heel concrete voorstellen gedaan die bijvoorbeeld de bureaucratie terugdringen of aangeven hoe het personeel beter ingezet kan worden.’

Cees Groot van het SP-Ouderenplatform: ‘De uitkomsten bevestigen wat wij eigenlijk allang wisten, en wat iedereen zich zou moeten aantrekken. De vereenzaming van de bewoners en patiënten neemt toe omdat het personeel geen tijd meer heeft voor een beetje aandacht. De zorg verschaalt door bezuinigingen op eten, drinken en fruit. En de activiteiten worden afgebouwd, zodat zelfs het ommetje naar buiten er niet meer bij is. Zelfs de basale zorg, als helpen met de toiletgang en bij het aankleden, komt in het gedrang. Hij wordt teruggebracht tot vaste tijden op de dag, en beperkt in tijd die ervoor beschikbaar is. De enquête laat zien dat krantenberichten over pyjamadagen en het in rekening brengen van wc-rollen niet afgedaan kunnen worden als incidenten.’

Munitie voor Agnes Kant

De misstanden verdienen veel verzet, maar daarvan blijkt weinig terecht te komen. Groot heeft er een verklaring voor. ‘Van de

munitie voor de SP-Kamerfractie om de druk op het kabinet op te voeren. Kamerlid Agnes Kant: ‘Concrete voorbeelden werken wel degelijk in politieke debatten. En met de uitkomsten van de enquête hebben we een hele waslijst aan voorbeelden. Nu hoor ik nog vaak van collega-Kamerleden *zo erg is het toch allemaal niet? Zo erg is het wél*, en dat kunnen we met de enquêteantwoorden beter aantonen dan ooit. Dat maakt het voor de minister en de andere partijen heel moeilijk om te ontkennen dat er echt wat gebeuren.’ ●

Anna en Herman

Veel van de enquêtemiddagen in de huizen worden door troubadour Kees Korbijn omlijst met liedjes en conferences. Bijvoorbeeld met het lied *Anna en Herman*.

Anna zorgt voor Herman, bijna 50 jaar getrouwd
Want in het hoofd van Herman gaan er soms wat dingen fout
Anna kan geen kant op, doet de boodschappen met spoed
Omdat Herman in zijn eentje van die rare dingen doet.
Anna zorgt voor Herman, heeft dat niet op school geleerd
Maar in het hoofd van Herman gaat nu alles echt verkeerd
Als buurvrouw niet komt helpen, dat is lijden, dat is last
Dan bindt Anna voor de boodschap eventjes haar Herman vast
Regeren is vooruitzien maar de Heren in Den Haag
Die zitten niet met Anna of met Herman in hun maag
Die smeten met miljarden voor een hoge-snelheidslijn
Om zo tien minuten eerder in de stad Parijs te zijn
't Is voor doodvermoede Anna en die man vast in zijn stoel
Al met al in hun misère een verrukkelijk gevoel
Dat Den Haag de schatkist leegschept in een zakelijk besef
Niet aan hulp in de ellende maar voor de aanschaf van de JSF

Dit vindt ú

Seniorenweb (www.seniorenweb.nl) peilt op haar site regelmatig de mening van de (veelal oudere) bezoekers over allerlei kwesties. De polls trekken genoeg deelnemers om representatief te zijn. Enkele uitslagen.

Wat is uw grootste ergernis?

	%
Het gebrek aan normen en waarden	40
Prijsstijgingen door de euro	21
Vandalisme	18
Zinloos geweld	14
Reclamespotjes	6

Zoudt u bij uw kinderen gaan inwonen als dat om gezondheidsredenen wenselijk is?

	%
Ja, als het nodig is wel	10
Nee, ik wil ze niet tot last zijn	47
Nee, ik wil niet afhankelijk zijn	32
Nee, vanwege mij privacy	11

Waar wilt u dit jaar heen met vakantie?

	%
Nederland	21
Duitsland	12
Frankrijk	11
Spanje	10
Italië	6
Ander Europees land	18
Buiten Europa	9
Ik ga niet met vakantie	12

Uit de enquêtes

‘Het is dweilen met de kraan open. Collega’s raken ziek of gedemotiveerd. Je bent voortdurend bezig je eigen grenzen te verleggen van wat nog acceptabel is, en je ziet de eenzaamheid bij de bewoners toenemen.’ Werker.

‘Verpleeg- en verzorgingshuizen worden langzamerhand een soort opslagplaatsen van mensen die maar niet dood willen – vergelijkbaar met patiënten die al hersendood zijn, maar nog aan de beademing liggen. Het verschil is natuurlijk dat de bewoners niet hersendood zijn.’ Familielid.

‘Het is niet leuk meer om een oudere te zijn, vooral als je verzorgd moet worden. Het beste is volgens mij op tijd dood gaan. Dan kost het de regering niets meer.’ Bewoner.

‘We zijn mensen, geen robots.’ Werker.

‘Ik denk wel eens O, God, hoe moet dat als ik straks oud ben?’ Familielid.

bewoners en patiënten kun je moeilijk verwachten dat ze in actie komen. Familieleden komen zelden in contact met lotgenoten en kunnen met hun klachten vaak nergens terecht en de directies van de zorginstellingen zijn bang om de zwarte piet toegeschoven te krijgen. Daardoor blijft het enerzijds bij incidentele protesten en anderzijds bij de enorme inzet van de werkers om ondanks de bezuinigingen en de tijdsdruk toch zoveel mogelijk zorg te geven.’

De gesystematiseerde uitkomsten van de enquête zullen per tehuis aan de directie aangeboden worden, en bieden verder

Lichtpuntjes

Veel positiefs is er niet te melden, met Balkenende aan het roer in Nederland. Maar we hebben toch een paar lichtpuntjes gevonden

Wet tegen leeftijdsdiscriminatie

De Eerste en de Tweede Kamer hebben eind vorig jaar een wet aangenomen die leeftijdsdiscriminatie verbiedt bij arbeid, beroep en beroepsonderwijs. Op deze terreinen mag alleen nog een onderscheid naar leeftijd gemaakt worden als het stellen van een leeftijdsgrens ‘objectief te rechtvaardigen’ is. Dat is bijvoorbeeld het geval bij ontslag vanwege het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. Ook mag het minimumjeugdloon blijven bestaan, omdat dit tot doel heeft jongeren een grotere kans op werk te geven. De Commissie gelijke behandeling zal toezien op de naleving van het verbod op leeftijdsdiscriminatie en kan een onderzoek instellen naar aanleiding van een klacht.

Meer recht op teruggave belastingen

De nieuwe regeling ‘Tegemoetkoming buitengewone uitgaven’ verbetert de mogelijkheden voor 65-plussers om belastingaftrek te krijgen voor ziektekosten en buitengewone uitgaven aanzienlijk. Voor iedereen die weinig inkomstenbelasting betaalt, waaronder veel ouderen, was de mogelijkheid tot aftrek tot nu toe beperkt. Dat is nu veranderd, en zelfs met terugwerkende kracht tot 1 januari 2003. Voor

veel 65-plussers is het daardoor lucratief om aangifte te doen over vorig jaar. Iemand met alleen AOW kan door de betaling van de ziektefondspremies zelfs zonder extra bijzondere kosten al heel gauw enkele honderden euro’s terugkrijgen! Hulp bij het uitrekenen van uw teruggave kunt u veelal wel krijgen van ouderenvonden of vakbonden. En ook de meeste SP-afdelingen hebben een Hulpdienst die u graag – gratis en deskundig – hulp biedt. Informeer er eens naar bij de afdeling in uw gemeente.

Leeftijdsdiscriminatie verboden bij arbeid, beroep en beroepsonderwijs

‘Ik kwam terug en dacht *Is dit Nederland? Het lijkt wel een Amerikaanse kolonie*’

Europees lijstduwer voor de SP Elke de Vries is 68, heeft een baan voor 25 uur in de week en zit in de gemeenteraad. ‘Nederland is een duin waar steeds meer afgeknabbeld wordt’

Het levensverhaal van Elke leest als een spannend jeugdboek. Geboren in het vroeg-oorlogse Duitsland als kleindochter van een barones, die haar in de adellijke stijl opvoedde. Later als politieke dwarsligger van de universiteit in de DDR geschopt en gevlucht naar West-Duitsland. ‘Daar wilde ik mijn kinderdroom verwezenlijken en met roofdieren gaan werken.’ Een loopbaan bij circus

Hagenbeck volgde en de verhuizing naar Valkenburg waar ze trouwde met de hoofdtrainer van de trainingsschool voor circusdieren die daar toen gevestigd was. ‘Van hem heb ik het vak geleerd.’ Dierentuin en school sloten in 1971 de deuren, waarna een studie in het welzijnswerk volgde en banen als bijstandsmatenschappelijk werker, hulpverlener in een crisiscentrum en medewerker van het incest- en seksueel geweldteam van een vrouwengezondheidscentrum. In 1990 kreeg Elke’s man het aanbod om weer als dierenleraar te werken in een particuliere dierentuin in de VS. Wat bedoeld was als een kort uitstapje, werd een periode van ruim negen jaar waarin Elke als dierenleraar en ‘moeder’ van tijgers werkte.

De terugkeer in Nederland was een schok. ‘Mijn eerste indruk was *ben ik wel in Nederland? Of toch nog in Amerika?* De taal en de politiek, en vooral ook de taal van de politiek waren in negen jaar enorm veranderd. Nederland leek wel een Amerikaanse kolonie geworden. Ik had altijd veel gelezen en de politiek gevolgd, zonder lid te zijn van een partij. Maar door wat ik nu zag, zowel landelijk als hier in Valkenburg, dacht ik *nu moet ik meedoen*. In 2001 meldde ik me bij de SP, meteen met de mededeling dat ik méér wilde doen dan alleen contributie betalen. Dat leidde in 2002 tot het raadslidmaatschap. En dat gaat goed. We hebben in Valkenburg ondanks de CDA-heerschappij drie SP-zetels waarmee

we een helder en kritisch geluid laten klinken.’ Onlangs is Elke gekozen tot lijstduwer voor de SP bij de Europese verkiezingen. ‘Nederland is hard bezig op te gaan in superstaat Europa. Dat is niet goed. Ik vergelijk Nederland met een duin waar meer en meer afgeknabbeld wordt, totdat uiteindelijk alleen de naam overblijft. De identiteit verdwijnt en de Europese Bank bepaalt hoe wij moeten leven. We nemen in Europa de Amerikaanse manier van leven steeds meer over, en pleiten er aan de andere kant voor een grootmacht te worden die kan wedijveren met de VS. Er gebeurt in de wereld zo veel, met zulke grote gevolgen. Daar wil ik deel aan hebben. Ook al is het maar voor een héél klein beetje.’

Erik Meijer erg kritisch over ontwikkeling EU

De SP is al jarenlang veruit de meest eurokritische partij van Nederland. En we zien het gelijk van onze opstelling steeds meer bevestigd. Ook waar het gaat om de belangen van ouderen, benadrukt Erik Meijer, die op 10 juni lijsttrekker voor de SP is bij de verkiezingen voor het Europees Parlement.

Meijer: ‘De EU is vurig pleitbezorger van de vervanging van staatspensioenen zoals onze AOW door bedrijfspensioenen en particuliere verzekeringen. Dan kunnen de overheidsuitgaven omlaag en komt er geld vrij dat risicodragend in bedrijven geïnvesteerd kan worden. De keerzijde is echter dat pensioenen omlaag gaan als de rendementen van de investeringen tegenvallen, en dat er altijd een groep buiten de boot valt. Nog een groot probleem is dat Nederland het enige land in de eurozone is dat goed gespaard heeft voor de toekomstige pensioenuitgaven. In bijvoorbeeld Frankrijk, Italië en Spanje gaat de vergrijzing grote pensioenproblemen opleveren. En

‘In superstaat Europa betalen wij mee aan de pensioenproblemen van Frankrijk en Italië’

die krijgen wij ook op ons bord, door de koppeling via de euro.’ De EU ontwikkelt zich in rap tempo tot een superstaat Europa, waarin de grote landen en de grote bedrijven de dienst uitmaken. Meijer: ‘Op alle terreinen zie je hetzelfde: de kosten van publieke taken en voorzieningen moeten omlaag, en de winstkansen voor het bedrijfsleven moeten omhoog. De dupe daarvan zijn de mensen aangewezen zijn op die publieke voorzieningen, zoals

de gezondheidszorg en het openbaar vervoer.’ Wat is er tegen te doen? Meijer: ‘In de politiek geldt bij uitstek *Wie zwijgt, stemt toe*. Op 10 juni moet iedereen die huiverig is voor de weg die de EU nu bewandelt, zijn stem verheffen. Stemmen dus. En wel op een partij die vóór Europese samenwerking is, maar tégen het opgaan van Nederland in één grote ondemocratische superstaat: de SP.’

Erik Meijer (1944) maakt sinds 1998 deel uit van het Europees Parlement. Hij was de afgelopen jaren de officiële ‘rapporteur’ van het parlement over de privatisering van het openbaar vervoer. Het is in belangrijke mate aan zijn inzet en overredingskracht te danken dat het parlement de plannen van de Europese Commissie voor verplichte liberalisering van het stad- en streekvervoer heeft afgewezen. Meijer maakt zich op voor een nieuwe ronde als ‘waakhond in Brussel’, om – ondersteund door een aantal partijgenoten – nog meer tegengas te kunnen geven aan *superstaat Europa*.

foto: Suzanne van de Keik

